

11 TIPS

OM SAMEN ZORG HAALBAAR TE MAKEN

SAMEN MET PLANTYN OP WEG NAAR EEN HAALBARE EN MOTIVERENDE ZORGAANPAK

‘Voorkomen is beter dan genezen’. Laat dat het credo zijn van Plantyns visie op zorg. Wat houdt dat concreet in? Dat je in een zo vroeg mogelijk stadium problemen tracht te detecteren, aan te pakken en recht te zetten. Zo’n preventieve houding zorgt voor stabiliteit en biedt een stevige basis voor alles wat volgt.

Tot daar de theorie. De vraag is hoe je zoiets in de praktijk omzet? Hoe je een preventieve aanpak integreert in het zorgmateriaal, en wel op zo’n manier dat zorg haalbaar blijft én motiveert?

11 zorgtips voor meer zuurstof

Zorg staat al jaren hoog op de onderwijsagenda van elke basisschool. Maar we merken dat verschillende betrokkenen (leerkrachten, directies, zorgcoördinatoren ...) worstelen met de nieuwe realiteit en de veranderde eisen. Je krijgt de indruk dat men het hoofd niet altijd koel houdt. En dat men soms springt op alles wat er beweegt rond zorg.

Daarom bieden we je deze elf zorgtips. **Elf handvaten** die je helpen om kalm en met de nodige afstand naar de zorgwerking op school te kijken. We hopen natuurlijk dat deze tips je opnieuw zuurstof geven. Dat ze je inspireren om nieuwe ideeën te ontwikkelen en je zorgbeleid verder uit te bouwen.

Zorgmateriaal als intrinsiek onderdeel van het lesmateriaal

Laat dit duidelijk zijn: zorg op school organiseren is niet eenvoudig. Het is en blijft een uitdaging. Daarom geloven we dat de juiste zorgmaterialen mee het verschil kunnen maken. Plantyn ziet zorgmateriaal niet als aanvulling, maar als intrinsiek onderdeel van het dagelijkse lesmateriaal. Door **hulpmiddelen** aan te bieden die je ondersteunen in elke fase van het zorgcontinuüm en je zorgbeleid handen en voeten geven.

Inspiratie voor methode-onafhankelijk zorgmateriaal vind je bij Twist en Schoolzorg van De Wiskanjers en De Taalkanjers.

Op deze manier krijg je kansen om het onderwijs fris, actueel en boeiend te houden voor elke leerling in elke klas. Dus niet alleen voor de leerlingen aan weerszijden van de Gauss-curve (de zogezegd zwakkere en sterkere leerlingen). Ook de leerlingen uit de middengroep kunnen er beter van worden.

Want dat is ons streefdoel: samen werken aan een duurzame, geïntegreerde en motiverende zorgaanpak!

MET DEZE 11 TIPS MAAK JE ZORG (WEER) HAALBAAR OP SCHOOL

De hier voorgestelde zorgaanpak is opgebouwd rond twee uitgangspunten:

- Ten eerste: de leerkracht staat centraal. Niet als individu maar als deel van het schoolteam.
- Ten tweede: de aanpak en tips moeten aanzetten tot handelen. Tot doelbewuste acties die deel uitmaken van de dagelijkse werking in je klas en uiteraard gericht zijn op je leerlingen.

Stap voor stap laten we zien hoe je een werkbaar zorgplan opstelt, uitvoert en opvolgt.

DE 11 TIPS

1. Stel je zorgteam samen.	04
2. Inventariseer wat er nu is.	05
3. Schat in wat werkt en niet werkt.	06
4. Start met een top 3 van de belangrijkste uitdagingen.	07
5. Stel een stappenplan op.	08
6. Vergeet de leerlingen niet.	09
7. Benoem pijnpunten en kies op basis daarvan je navormingen.	10
8. Bouw reflectiemomenten in.	11
9. Sta open voor andere onderwijsvormen.	12
10. Beschouw ouders als partners.	13
11. Maak het verschil met de juiste zorgmaterialen.	14

OP ZOEK NAAR NOG ZORGTIPS?

Share en download ook gratis de andere zorgtips op www.plantyn.com/zorgtips.

**11 tips voor
hoogbegaafdheid
in de klas**

**11 tips voor
remediëring
in de klas**

STEL JE ZORGTEAM SAMEN

Zorg op school zou niet op de schouders van één persoon mogen rusten. Zeker niet in grotere scholen. Daarom is het aan te raden om een kern- of stuurgroep rond zorg samen te stellen. De taak van dat team? De krijtlijnen uitzetten, de zorgaanpak bepalen en de uitvoering ervan opvolgen.

Wie zit er allemaal in dit zorgteam?

- Mensen met de **nodige expertise** op het vlak van zorg. Zij vormen de basis van het team.
- **Enthousiastelingen** die gepassioneerd zijn door zorg. Mensen die er graag hun schouders onder zetten.
- Denk ook aan enkele **kritische leden**. Dat kunnen **externen** zijn. Zij buigen zich vooral over de haalbaarheid van de aanpak, houden de anderen scherp en brengen die noodzakelijke frisse en onbevangen **blik in het team**.

Geef vertrouwen aan het team

Je zorgteam is het **fundament van de zorg** op school. Het is de brandstof voor een goed draaiende zorgmotor. Als dat team goed werkt, is de helft van het werk al gedaan. Daarom: geef het team alle vertrouwen en de ruimte om hun werk te kunnen uitvoeren. Hoe?

- Laat bijvoorbeeld enkele van hun toezichten overnemen door anderen.
- Geef hen van tijd tot tijd een kleine attentie.
- En een budget om te investeren in noodzakelijke werkmiddelen.

TIP

Bekijk zorg in de breedste zin van het woord. De leerlingen komen uiteraard op de eerste plaats. Maar denk ook aan de zorg voor leerkrachten. Want zij zullen het plan moeten realiseren.

INVENTARISEER WAT ER NU IS

Nu je zorgteam op de rails staat, kan je overgaan naar de volgende stap: een **analyse van de huidige toestand**. Breng in kaart hoe het nu met de zorgwerking op school gesteld is.

Hoe doe je dat concreet? Lijst op wat er op het gebied van zorg op school allemaal al loopt. En preciseer om welk soort zorg het precies gaat.

Zo maak je een onderscheid tussen volgende types zorg:

- (Geïntegreerde) basiszorg versus extra zorg
- Preventie versus remediëren
- Hoe wordt de zorg georganiseerd?
 - In de klas door de klasleerkracht
 - In de klas door een extra leerkracht
 - Buiten de klas door de klasleerkracht
 - Buiten de klas door de extra leerkracht

Vraag ook hoe de taak van zorgcoördinator wordt ingevuld.

- Wat zijn de taken en verantwoordelijken van de zorgcoördinator? Wat neemt hij of zij op zich?
- In welke mate en voor welke taken kan het team een beroep doen op de zorgcoördinator?

TIP

Wil je meer structuur brengen in je inventarisatie? Gebruik dan de verschillende fases van het zorgcontinuüm als kader. Niet om kinderen in een hokje te stoppen of om bepaalde acties te verenigen tot een bepaalde fase. Maar wel om het overzicht te behouden.

SCHAT IN WAT WERKT EN NIET WERKT

De vraag naar zorg neemt toe. Helaas nemen de lestijden of de financiële middelen niet altijd evenredig toe. Conclusie? De beschikbare mensen en middelen zal je **efficiënter moeten inzetten**.

Hoe doe je dat? Door grondig en systematisch na te gaan wat werkt en wat niet werkt. En op basis daarvan een **prioriteitenlijst** op te stellen. Wat werkt, behoud je. Wat niet werkt, voer je af.

Het doel van deze oefening is dus de minder effectieve methodes aan de kant te schuiven. En zo ruimte, tijd en middelen vrij te maken voor de effectieve methodes. En wie weet om nieuwe methodes in te voeren die je nu nog niet gebruikt.

Concreet? Neem je analyse over de huidige zorgaanpak (zie tip 2) erbij. En verdeel de zorgacties onder in drie categorieën:

PRIO 1: Dit moeten we zeker behouden

- Deze zorgactie heeft een bewezen effect.
- En ze is goed en efficiënt georganiseerd.

PRIO 2: Zou fijn zijn, maar niet noodzakelijk

- Deze zorgactie heeft geen bewezen effect.
- Ze heeft wel een positief effect op de organisatie en het zelfbeeld van de leerlingen.
- En ze geeft bovendien een goed gevoel.

PRIO 3: Hier stoppen we beter mee

- Deze zorgactie heeft geen bewezen effect.
- Het is een 'traditie' die men niet of te weinig in vraag stelt.

TIP

Ook hier is het nuttig om te specificeren tot welke zorgfase van het continuüm de verschillende zorgacties horen.

START MET EEN TOP 3 VAN DE BELANGRIJKSTE ZORGUITDAGINGEN

Je kan niet alles meteen aanpakken. Je moet **keuzes** maken. Bepalen wat je nu meteen gaat doen en wat later. Mensen hebben het vaak moeilijk met keuzes maken. Want kiezen is altijd een beetje verliezen. Maar toch is het belangrijk dat je daar de nodige tijd aan besteedt. Want je weet: hoe gericht je keuzes en hoe beperkter het aantal doelen, hoe groter de kans dat je echt impact hebt.

Vermijd oeverloze discussies

Hoe maak je nu de juiste keuzes? Neem de prioriteitenlijst van daarnet erbij en tracht die te matchen met de uitdagingen waar de school voor staat. Hoe? Je kan een gesprek opstarten in de hoop tot een aantal kerndoelen te komen. Maar we raden dit niet aan. De kans dat dit gesprek in een oeverloze discussie verzandt, is immers groot.

Hoe pak je het dan wel aan? Probeer het eens met deze efficiënte wiskundige benadering.

1. Ieder teamlid noteert zijn of haar **top drie van de grootste zorguitdagingen**.
Elk van de drie uitdagingen vat je samen in één zin.
 - Zorguitdaging 1
 - Zorguitdaging 2
 - Zorguitdaging 3
2. Elk teamlid doet dit voor zowel het schoolniveau als het klasniveau.
3. Verzamel de zorguitdagingen. En leg de gelijke of gelijkaardige zorguitdagingen bij elkaar.
4. Geef de beschreven zorguitdagingen punten.
 - Een uitdaging die een teamlid als belangrijkste aanduidt, krijgt drie punten.
 - Een uitdaging die op twee staat krijgt twee punten.
 - Een uitdaging die op drie staat krijgt drie punten.
5. Tel nu de punten op.
6. En **stel een rangschikking op**. De zorguitdagingen met de meeste punten staan bovenaan en die met de minste onderaan.
7. Hou de top drie van de zorguitdagingen over, zowel op klasniveau als op schoolniveau.
8. Hoe ga je nu verder? **Kies een voortrekker** voor elk van de drie prioriteiten. Of vraag aan het team wie voor elke uitdaging de voortrekker wil zijn. Zijn of haar taak? De voortgang van de uitdaging opvolgen.
9. Gebruik deze top drie van zorguitdagingen ook als gids bij het opstellen van een beleids- of navormingsplan en tijdens personeelsvergaderingen.
10. De zorguitdagingen evolueren. Herhaal daarom van tijd tot tijd met je team deze bevraging (jaarlijks, tweejaarlijks ...).

TIP

Dit is een heel wiskundige manier om prioriteiten te bepalen. Als je wil, kan je achteraf de uiteindelijke top drie nog even ter discussie te stellen of bespreken. Maar wijk er liever niet te veel meer vanaf. De meerderheid heeft gekozen. Dit zijn de problemen waar het team wil op focussen.

STEL EEN STAPPENPLAN OP

Je hebt een team samengesteld, de huidige zorgwerking geanalyseerd en de belangrijkste uitdagingen in kaart gebracht. Nu is het tijd voor het echte werk.

Stap 1: Versterk wat je goed doet

Als school doe je al bepaalde zaken goed. Dat heeft je analyse jou geleerd. Nu is het zaak om dat goede te bestendigen en zelfs te versterken. Hoe? Door de resultaten van die goede zorgacties te **communiceren binnen de school**, bijvoorbeeld naar het schoolbestuur en de ouderraad. En door die goede dingen openlijk te waarderen en zichtbaar te maken (via bijvoorbeeld een poster in de leraarskamer, een vermelding in de nieuwsbrief of door iemand persoonlijk aan te spreken). Benadruk steeds dat je op dezelfde weg wil verder bouwen.

Stap 2: Stel een plan op voor nieuwe initiatieven

Sommige zaken ga je anders aanpakken. Stel daarvoor een plan op en koppel de nieuwe zorginitiatieven aan **doelen**. Geef ook aan tegen wanneer je dat doel wil realiseren. En **formuleer indien nodig tussendoelen** die je op weg helpen naar je einddoel. Dat helpt om je doel tastbaar en haalbaar te maken.

Elke verandering wekt weerstand op. Zo ook met nieuwe zorginitiatieven. Hoe ga je daar mee om? Toon begrip voor de weerstand en laat het met mate toe. Maar geef vooral positieve argumenten om de mensen te stimuleren toch de nieuwe (en wellicht onbekende) weg in te slaan.

TIP

Je wil je plan robuuster maken? De slaagkansen verhogen? Formuleer dan bij je doel ook de reden waarom je dat doel wil behalen. Waarom wil je dat als school? En maak ook duidelijk wanneer je een bepaald initiatief geslaagd kunt noemen.

Enkele voorbeelden van doelen

- We willen tegen het einde van dit schooljaar het aantal leerlingen van het vierde leerjaar met een leesachterstand van meer dan twee jaar onder de 10% krijgen. Om dat te realiseren plannen we extra gedifferentieerde leesmomeneten in.
- We willen de leerlingen met leervoorsprong een extra motiverend aanbod aanbieden. Daarom brengen we tegen het einde van dit trimester voor alle leerjaren in kaart wie die leerlingen zijn.

> Je ziet:

- De doelen zijn concreet.
- Ze zijn gericht op een afgebakende doelgroep.
- Ze hebben een heldere timing.
- Je weet wanneer je de doelen haalt of niet.
- En ze vermelden hoe je het doel wilt bereiken.

#6

VERGEET DE LEERLINGEN NIET

Voor wie doe je het uiteindelijk? Voor wie stel je een zorgplan op?
Voor de leerlingen natuurlijk. Vergeet daarom niet om ook hen **bij het proces te betrekken**.

Hoe? Door nieuwe zorginitiatieven aan hen voor te leggen of bij hen te toetsen hoe zij het beleven. Dan weet je meteen of je initiatieven aanslaan of misschien wat te schools overkomen. Vergeet niet dat hoe leerlingen zich op school voelen een grote invloed heeft op het slagen van de doelen.

TIP

Leerlingen geven niet altijd de antwoorden die je verwacht. Dat weet je. De signalen die ze bij bevragingen doorgeven kunnen soms zelfs verontrustend zijn. Daarom is het een goed idee om je te laten bijstaan door derden. Bijvoorbeeld door het CLB, revalidatiecentra of paramedici. Dat maakt het voor de leerlingen ook duidelijk dat ze alles kunnen zeggen.

BENOEM PIJNPUNTEN EN KIES OP BASIS DAARVAN JE VORMINGEN

Niet alles wat je onderneemt, zal meteen slagen. En je hebt ook niet voor alles de nodige expertise in huis. Negeer dat niet. Integendeel, hou het continu onder de aandacht. Maak er bijvoorbeeld een vast agendapunt van de personeelsvergadering van.

Hoe leer je het best?

Hoe los je de pijnpunten en het gebrek aan expertise op? Dat doe je in eerste instantie door je naar je collega's te richten en van hen te leren. Leren van je collega's is tot nader orde nog steeds de beste leermethode. De kans dat het geleerde blijft plakken en verankert is heel groot. Het enige wat je daarvoor nodig hebt? **Een grote openheid onder collega's** om met elkaar te delen en van elkaar te leren.

Daarnaast kunnen je de pijnpunten ook aanpakken door navormingen te volgen. Dat betekent dat je **de pijnpunten en nood aan expertise als leidraad** neemt bij de keuze van de navormingen. Doe dat zoveel mogelijk in samenspraak met je team.

Versterk elkaar via navormingen

Niet iedereen zal echter alles kunnen volgen en alle expertise verzamelen. Maak daarom een selectie van de topics die de teamleden willen volgen. Vergelijk die met elkaar. En verdeel de vormingen op zo'n manier dat **jullie complementair blijven en geen tegenstrijdige visies ontwikkelen**. Want het laatste wat je wil is dat je zorgaanpak op tegenstrijdige opvattingen strandt.

Ook belangrijk: koppel terug wat je geleerd hebt en doe dat zo breed mogelijk. Zo kunnen je collega's je nieuwe kennis assimileren en vergroot je de kans om een stevig draagvlak te creëren. Hoe kun je terugkoppelen? Er zijn verschillende mogelijkheden: via pedagogische studiedagen, personeelsmeetings, lunchmeetings (zorg voor iets lekkers terwijl je samen overlegt), co-teaching, mentoring ...

Blijf professionaliseren

Conclusie? **Vorming en professionalisering zijn een basisvoorwaarde** voor een degelijk en onderbouwd zorgbeleid. Blijf hierin investeren. Het versterkt je professionele kennis, verbreedt je kijk op onderwijs en bevestigt vaak de goede dingen die je nu al doet.

TIP

Zoek het niet te ver qua zorgtopics en navormingen. Blijf zo dicht mogelijk bij je eigen ontwikkelingspad en specifieke noden. Anders zal je niet gemotiveerd blijven om je eigen werking te optimaliseren.

BOUW REFLECTIE- EN PAUZEMOMENTEN IN

Wil je je zorgwerking blijvend verbeteren? Dan is het aan te raden om af en toe een stap terug te zetten en stil te staan bij wat je gedaan hebt en aan het doen bent.

Wanneer las je zo'n reflectiemoment in? Best na een tijdje. Als je je keuzes lang genoeg en consequent hebt toegepast. En als je echt hebt kunnen ervaren hoe alles loopt en wat bepaalde initiatieven teweegbrengen.

Stap terug en dan weer vooruit

Het doel van zo'n pauzemoment? **Reflecteren over je eigen handelen.** Over je gedrag tegenover de leerlingen en de collega's die betrokken zijn bij de zorgwerking. Het doel van die reflectie is natuurlijk dat je ervan leert en dat je **je aanpak vervolgens verfijnt.** Dat kan betekenen dat je materialen anders of niet meer inzet. Of dat je op zoek gaat naar extra materialen.

Die reflectiemomenten organiseer je samen met het zorgteam. Op basis van gezamenlijke vaststellingen en conclusies kan je het plan dan bijsturen en de focus verscherpen.

TIP

Zorg dat elk teamlid voldoende tijd heeft gehad om het plan consequent toe te passen. Alleen dan heeft een grondige reflectie zin.

STA OPEN VOOR ANDERE ONDERWIJSVORMEN

Gedeelde zorg is halve zorg. Dat weet je. De vele uitdagingen binnen een klasgroep zijn lichter te dragen wanneer je ze deelt met een ander. Overweeg daarom eens andere onderwijsvormen zoals **co-teaching**, **team-teaching** en andere organisatievormen.

Open de klasdeuren en ga spieken bij anderen

Loont het de moeite daarin te investeren? Absoluut. Praktijk wijst uit dat kinderen meer aandacht krijgen in klassen met twee (of meerdere) co-teachers dan in klassen met één leerkracht. Zelfs in grotere groepen. Dit komt niet alleen je zorgleerlingen ten goede: **de hele klas is erbij gebaat**. Want ook de doorsnee leerling wil af en toe wat aandacht van de meester of de juf.

Informeer je over deze methodes. Of ga eens op bezoek bij scholen die dit al doen. Want niets is zo waardevol als leren uit de ervaring van jouw collega's. Wees op jouw beurt ook niet bang om zelf je klasdeur open te zetten voor andere collega's.

Zet die eerste stap

De ideale situatie voor elke klas creëren gaat niet. Maar je kan er wel naar streven en met vallen en opstaan vooruitgang boeken. Zoals bij veel zaken is vooral die eerste stap belangrijk. Eens die gezet is, zal je een **nieuwe dynamiek** ervaren. En die komt niet alleen je leerlingen ten goede, maar ook jezelf. Onderschat immers jouw impact en belang niet. Uit alle onderzoeken blijkt immers dat het nog altijd de leerkracht is die het grootste verschil maakt.

TIP

Is er een school voor buitengewoon onderwijs in je buurt? Probeer er dan een relatie mee op te bouwen (indien die er nog niet is via de ondersteuningsnetwerken van het M-decreet). Het buitengewoon onderwijs bezit bijzonder veel expertise die ook je meteen kan toepassen in het gewone onderwijs. Zeker op het gebied van zorg.

BESCHOUW OUDERS ALS PARTNERS

Zorg ligt heel gevoelig bij ouders. Aan de ene kant is het voor hen soms moeilijk te accepteren dat hun kind speciale zorg nodig heeft. En dat de schoolloopbaan van hun kind niet loopt zoals ze het voor hem of haar gedroomd hadden.

Maar aan de andere kant willen ouders er ook alles aan doen om hun kind zoveel mogelijk te begeleiden. Inderdaad, net zoals de leerkracht. Conclusie: ouders en leerkrachten zitten in hetzelfde schuitje. Ze hebben er alle belang bij om samen aan werken. En om samen de verantwoordelijkheid te dragen.

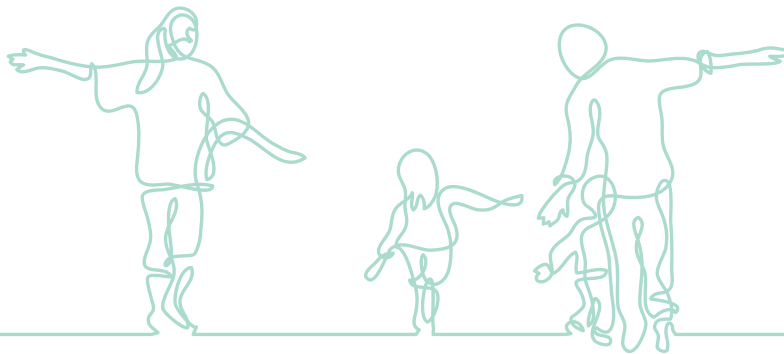
Een goed contact met ouders is primordiaal. Het is een open deur, maar toch: goede en heldere communicatie is daarbij cruciaal. **Hou de lijnen dus open met hen.** Overleg samen en maak afspraken. Dat schept duidelijkheid, voorkomt misverstanden en creëert een draagvlak.

Helder communiceren loont

Ook belangrijk: **verbloem de waarheid niet.** En geef duidelijk aan wanneer iets niet meer loopt zoals afgesproken. Is communiceren met de ouders niet zo vanzelfsprekend meer? Maak dan gebruik van ondersteunende diensten zoals tolken, sociale werkers, CLB ...

TIP

Underschat de invloed van de ouders niet. Zij kunnen heel wat bijdragen aan de ondersteuning van hun kind. Wijs hen op het belang van hun steun en weet dat gedeelde verantwoordelijkheid bijdraagt tot meer betrokkenheid.

#11

MAAK HET VERSCHIL
MET HET JUISTE ZORGMATERIAAL

Een goed onderbouwde zorgaanpak staat of valt met het juiste zorgmateriaal. Maar wat is goed zorgmateriaal? En hoe kom je eraan?

Een van de mogelijkheden is om het **zelf te ontwikkelen op basis van de specifieke noden** van je klas of je school. Ons advies? Stem goed af met het hele zorgteam. Leerlijnen stoppen immers niet op het einde van het schooljaar maar lopen door over de verschillende studie jaren. Het zelf ontwikkelde materiaal zou die leerlijnen eveneens moeten volgen en bewaken over de jaren heen.

Duurzaam zorgmateriaal dat meerdere jaren meegaat

Een andere mogelijkheid is om het zorgmateriaal aan te kopen. Ver hoeft je niet te zoeken. Het aanbod vandaag is bijzonder uitgebreid. Zo is er bijvoorbeeld **in de basismethodes al veel bruikbaar materiaal** te vinden. Maar beperk je niet tot je eigen leerjaar. Hou ook de materialen van de leerjaren voor en na je eigen leerjaar tegen het licht. Ga na of ze bruikbaar zijn voor de zorgaanpak die je voor ogen hebt.

Specifieke zorgmaterialen hebben geen afgebakende levensduur zoals het lesmateriaal voor een bepaald leerjaar. Ze overstijgen de specifieke leerjaren. Daarom: geef de zorgleerlingen **hulpmiddelen die ze meerdere jaren kunnen gebruiken**. Denk daarbij aan handige materialen zoals plastic mapjes, fotoboekjes, doosjes ...

Zorgkinderen hebben al geen tijd te verliezen. En zeker niet aan zaken zoals organisatie, hulpmiddelen en leermateriaal.

TIP

Plantyn biedt hulpmiddelen aan die je ondersteunen bij elke fase van het zorgcontinuüm. Methode-onafhankelijk zorgmateriaal om van elke leerling een Kanjer te maken!

11 MAAK HET VERSCHIL MET HET JUISTE ZORGMATERIAAL

ZORGVISIE PLANTYN

De basis van Plantyns zorgvisie is het **zorgcontinuüm**. Dat vertrekt vanuit de hele klas. Maar dat betekent niet dat onze methodes voor de hele klas, voor elke klas en voor elk type school gelijk is - of de school nu in de stadsrand of op het platteland ligt. Met een methode dien je flexibel om te gaan. Dat weet je als leerkracht maar al te goed.

FASE 0: FORMULEER KERNACHTIGE LESDOELEN

Fase 0 van het zorgcontinuüm is de **brede basiszorg**. In die fase ligt **de focus op de kerndoelen**. Je vraagt je af: 'Wat wil ik in mijn lessen met deze groep leerlingen bereiken?' Formuleer hierop een kernachtig antwoord. Bovendien op zo'n manier dat leerlingen het snappen en ermee aan de slag kunnen. Dat laatste is cruciaal want onderzoek toont aan dat leerlingen meer oppikken als je expliciet benoemt wat het leerdoel van de les is. Een bijkomend voordeel van die focus op een beperkte set kerndoelen: je ziet als leerkracht sneller of iedereen mee is.

In De Wiskanjers en De Taalkanjers formuleren we steeds concreet het doel van de les.

AANZET

5

werkboek p. 32
oefening 1

LESVERLOOP

1 Driehoekendoolhof

Je laat de leerlingen oefening 1 bekijken.
Je vertelt dat het monster alleen maar door de driehoeken in het doolhof mag lopen. Je laat de leerlingen de driehoeken kleuren. Daarna zoeken ze de weg die het monster tot aan de uitgang kan nemen.
Langs welke uitgang is het monster naar buiten gekomen? (uitgang e)

Je verwoordt het doel van de les:
Vandaag onderzoeken we driehoeken. We kijken naar de hoeken en naar de zijden.

Voorbeeld uit De Wiskanjers handleiding 3 blok 4

Inclusief differentiatieniveaus en driesporenstrategie

De brede basiszorg vertrekt vanuit **een driesporenstrategie met differentiatieoefeningen op drie niveaus:**

- De driesporenstrategie helpt leerlingen op twee manieren. Ten eerste krijgen ze meer **inzicht in hun eigen leerpad**. Ze weten beter waar ze staan en waar ze naartoe gaan. En ten tweede, door te oefenen op hun specifieke niveau blijft het voor hen motiverend.

Het ultieme doel blijft daarbij echter wel hetzelfde: ervoor zorgen dat **iedere leerling de kerndoelen aankan**. Maar zoals je weet heeft de ene leerling daarvoor een aanloop nodig. Terwijl het voor de andere wat uitdagender mag zijn.

Voorbeeld uit De Wiskanjers 2 blok 2

11 MAAK HET VERSCHIL MET HET JUISTE ZORGMATERIAAL

Digitaal oefenplatform

Het idee is natuurlijk dat je er flexibel mee omgaat. Daarom bieden we naast onze werkboeken ook instrumenten aan om die zorgvisie te ondersteunen. Bijvoorbeeld: een onthoudboekje als geheugensteun, duidelijke wandplaten en, niet te vergeten, Plantyns digitaal oefenplatform Scoodle Play. De driesporenstrategie uit ons lesmateriaal trekken we daarin gewoon door.

Oefenen via **Scoodle Play** motiveert je leerlingen want ze krijgen meteen feedback als ze een fout maken. Bovendien geeft het platform extra ondersteuning aan de hand van bijvoorbeeld instructiefilmpjes. En dankzij de handige overzichten kun je als leerkracht snel nagaan of je leerlingen de vorderingen maken die je hebt vooropgesteld.

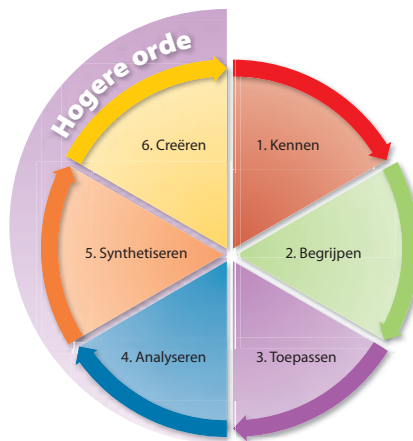
FASE 1: HULP IN DE KLAS VOOR VERHOOGDE ZORG

Het zou geweldig zijn als we iedereen binnen die brede basiszorg kunnen verder helpen. Helaas is dat vaak niet haalbaar. Daarom doen we een extra aanbod om fase 1 van het zorgcontinuüm te ondersteunen. Dat niveau noemen we **verhoogde zorg**. Verhoogde zorg valt nog steeds binnen de geplande lessen en de eigen klas. Hoe werkt verhoogde zorg?

Leervoorsprong

Laten we eerst kijken naar de **leerlingen met leervoorsprong**. Zij nemen de compacte route. Dat wil zeggen dat ze nog wel de aanvang van de les, een set geselecteerde kernoefeningen en de afsluiting van de les met de klas meemaken.

Maar wanneer de leerling 'bewijst' dat hij of zij de aangeboden leerstof onder de knie heeft, mag zij of hij overstappen naar het **twist-werkboek voor taal of wiskunde**. Dat werkboek daagt de leerlingen uit op hogere denkniveaus (ons uitgangspunt is hier de taxonomie van Bloom).

Ontdek De Wiskanjers en De Taalkanjers Twist: methode-onafhankelijk zorgmateriaal voor sterkere leerlingen.

11 MAAK HET VERSCHIL MET HET JUISTE ZORGMATERIAAL

Leerachterstand

En **leerlingen met een leerachterstand**? Of zij die ondanks de aanloopoefening niet de basis hebben om de kernoefeningen aan te vatten? Voor hen bieden we in de klaszorgmappen extra tools waarmee ze weer aansluiting vinden. Denk aan stappenplannen, hulpkaartjes en andere handige leermiddelen. Dat materiaal is afgestemd op de leerlijnen van de methodes. En dus ook bruikbaar over de leerjaren heen. Zorg stopt immers niet op het moment dat een kind naar een nieuwe klas overstapt.

Verlengingsregel

Hoor je een -t of -p aan het eind van een woord?
Volg dan deze stappen.

Voorbeeld uit De Taalkanjers 3 Klaszorgmap

11 MAAK HET VERSCHIL MET HET JUISTE ZORGMATERIAAL

FASE 2 EN 3: KRIJG UITGEBREIDE ZORG VIA SCHOOLZORGMAPPEN

Fase 2 van het zorgcontinuüm is **uitgebreide zorg**. Daarvoor biedt Plantyn **schoolzorgmappen** aan voor **wiskunde en taal**. Deze mappen ondersteunen elk doel binnen het lager onderwijs. De focus in de mappen ligt steeds op één doel zodat je als leerkracht een individuele remediërende leerlijn op maat kan bepalen.

Hoe benaderen we die doelen? We doen dat aan de hand van het CSA-principe (of ook PSA). De leerling start met het concrete handelen, stapt dan over naar de schematische voorstelling om uiteindelijk de abstracte oefening te maken.

Aangezien het materiaal in de zorgmappen gericht is op die doelen, is ze **niet gebonden aan een bepaalde methode of leerjaar**. Je kan ze inzetten bij elke methode en bij elk zorgtraject. Door te werken met afgelijnde doelen kun je de leerling efficiënt remediëren en hem of haar opnieuw laten aansluiten bij de klasgroep.

Optellen tot 10 met 3 termen

1 Doel
Leg met blokjes.
Gebruik het kopieerblad.
Hoeveel is het samen?

CONCREET

1 + 3 + 2 2 + 2 + 4
1 + 2 + 5 4 + 1 + 2
3 + 3 + 2

2 Vertel.
Vul in.

SCHEMATISCH

148 Rekenmonsters | map 2 | © Plantyn

3 Leg met blokjes indien nodig.
Vul in.

ABSTRACT

$(4+3)+1 = \dots$ $(5+1)+2 = \dots$
 $(3+4)+3 = \dots$ $(6+0)+2 = \dots$
 $(3+1)+1 = \dots$ $(4+4)+1 = \dots$

4 Vul in.

$2+3+1 = \dots$ $0+4+5 = \dots$
 $2+2+2 = \dots$ $5+2+3 = \dots$
 $6+1+2 = \dots$ $3+2+5 = \dots$

DE WISKANJERS ZORG

Hoe voelde je je tijdens de oefening?
Wat vond je van de oefening?

0 Rekenmonsters | map 2 | © Plantyn

Voorbeeld uit De Wiskanjers Schoolzorg Rekenmonsters 2

Ontdek De Wiskanjers en De Taalkanjers Schoolzorg: methode-onafhankelijk zorgmateriaal voor extra remediëring en een individueel leertraject.

11 MAAK HET VERSCHIL MET HET JUISTE ZORGMATERIAAL

MONITOR VORDERINGEN VIA OVERZICHTSDASHBOARD

Als leerkracht wil je graag het overzicht behouden op de vooruitgang van individuele leerlingen en van de hele klas. Dat kan perfect via de overzichtstools in ons digitaal systeem Scoodle. Die tools komen trouwens erg goed van pas bij een multidisciplinair overleg. Alle belangrijke info van alle leerlingen is er immers **verzameld op één plek**. Dat maakt het voor het team gemakkelijker om zorgacties te definiëren en toe te wijzen aan de juiste personen.

IEDEREEN KANJER!

Sommige leerlingen hebben extra uitdagingen nodig. Anderen extra remediëring. Het doel van Plantyn is je met een divers aanbod van zorgoplossingen te ondersteunen en te begeleiden naar een haalbaar zorgbeleid. Samen maken we er werk van.

Samen maken we van elke leerling een echte KANJER!

OP ZOEK NAAR NOG ZORGTIPS?

Share en download ook gratis de andere zorgtips op www.plantyn.com/zorgtips.

**11 tips voor
hoogbegaafdheid
in de klas**

**11 tips voor
remediëring
in de klas**

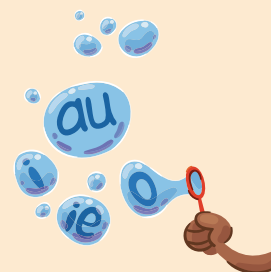

De Wiskanjers en De Taalkanjers Twist

Methode-onafhankelijk zorgmateriaal voor sterkere leerlingen

Met Twist motiveer je sterke rekenaars en talenknobbels met verrijkende en verbredende opdrachten zonder al te veel vooruit te lopen op de leerstof.

- ✓ **Doelgericht werken:** daag je leerlingen uit om na te denken over oplossingsstrategieën en verbeter hun inzicht.
- ✓ **Zelfstandig aan de slag:** scherp hun autonomie en motivatie aan. Door het handig planningsoverzicht kan jij, als leerkracht, alles eenvoudig opvolgen.
- ✓ **Samenwerken:** leer je leerlingen samen op zoek te gaan naar oplossingen en deze voor te stellen. De korte feedbackmomenten zorgen voor aansluiting met de rest van de klas.

- ✓ Methode-onafhankelijk
- ✓ Uitdagend materiaal voor sterke rekenaars en talenknobbels
- ✓ Zelfstandig werken
- ✓ Feedbackmoment met de klas
- ✓ Opgesteld volgens de taxonomie van Bloom

Probeer
Twist zelf
GRATIS
uit

Download per leerjaar
2 uitgewerkte activiteiten op
www.plantyn.com/zorg.

JA, WIJ BESTELLEN ...

NIUW!

De Taalkanjer Twist – voor echte talenknobbels

Twist bestaat per leerjaar uit 1 werkboek. Elk werkboek bevat steeds al het nodige materiaal zodat je leerling zelfstandig aan de slag kan (inclusief spelbord en stanskaarten).

Daarnaast is er een aparte lerarenkit met voor alle leerjaren de oplossingen, mediafragmenten, bordboeken en een compacte route bij De Taalkanjer. Prijs van de lerarenkit is per schooljaar voor het hele schoolteam. Deze lerarenkit is gratis voor De Taalkanjer-gebruikers.

DE TAALKANJERS TWIST

..... ex.	De Taalkanjer 1 Werkboek Twist	978-90-301-5922-3	€ 9,10
..... ex.	De Taalkanjer 2 Werkboek Twist	978-90-301-5971-1	€ 9,10
..... ex.	De Taalkanjer 3 Werkboek Twist	978-90-301-5972-8	€ 9,10
..... ex.	De Taalkanjer 4 Werkboek Twist	978-90-301-5973-5	€ 9,10
..... ex.	De Taalkanjer 5 Werkboek Twist	978-90-301-5974-2	€ 9,10
..... ex.	De Taalkanjer 6 Werkboek Twist	978-90-301-5975-9	€ 9,10
☐	De Taalkanjer Twist Lerarenkit	978-11-301-4449-9	€ 50,00

De Wiskanjer Twist – voor sterke rekenaars

De Wiskanjer Twist bestaat per leerjaar uit 1 of 2 werkboeken. Elk werkboek bevat steeds al het nodige materiaal zodat je leerling zelfstandig aan de slag kan (inclusief spelbord en stanskaarten).

Daarnaast is er een aparte lerarenkit met voor alle leerjaren de oplossingen, mediafragmenten, bordboeken en een compacte route bij De Wiskanjer. Prijs van de lerarenkit is per schooljaar voor het hele schoolteam. Deze lerarenkit is gratis voor De Wiskanjer-gebruikers.

DE WISKANJERS TWIST

..... ex.	De Wiskanjer 1 Werkboek Twist	978-90-301-4542-4	€ 9,10
..... ex.	De Wiskanjer 2 Werkboek Twist (Deel A en B)	978-90-301-4574-5	€ 18,30
..... ex.	De Wiskanjer 3 Werkboek Twist (Deel A en B)	978-90-301-4606-3	€ 18,30
..... ex.	De Wiskanjer 4 Werkboek Twist (Deel A en B)	978-90-301-4639-1	€ 18,30
..... ex.	De Wiskanjer 5 Werkboek Twist (Deel A en B)	978-90-301-4672-8	€ 18,30
..... ex.	De Wiskanjer 6 Werkboek Twist (Deel A en B)	978-90-301-4705-3	€ 18,30
☐	De Wiskanjer Twist Lerarenkit	978-11-301-4110-8	€ 50,00

ONZE GEGEVENS

REFERENTIE: ZORG1

School:

Straat en huisnummer:

Postcode en gemeente:

Contactpersoon:

E-mail:

INVULLEN EN TERUGSTUREN NAAR

Plantyn
T.a.v. Klara Erkens
Posthofbrug 6-8 bus 3
2600 Berchem
basisonderwijs@plantyn.com

De Wiskanjers en De Taalkanjers Schoolzorg

Methode-onafhankelijk zorgmateriaal voor remediëring

Deze 13-delige schoolzorgmappenreeksen bevatten de leerstof vanaf het eerste leerjaar t.e.m. het zesde leerjaar: **alle minimumdoelen** die leerlingen moeten verwerven om op het einde van de lagere school een getuigschrift te behalen.

- ✓ **Fase 2:** De mappenreeksen zijn ideaal als **remediërmateriaal** voor leerlingen die als extra ondersteuning even een stapje terug moeten zetten voor een bepaald vakonderdeel.
- ✓ **Fase 3:** Je kan selecteren uit de verschillende domeinen, om zo gemakkelijk een **individueel wiskunde -of taaltraject** op te stellen op maat van elk kind.

De Wiskanjers Schoolzorg

Map 1-2: Boei

Inoefenmateriaal om de rekenvoorwaarden voor het 1ste leerjaar te bereiken.

Map 3-11: Rekenmonsters

Alle leerplandoelen van het 1ste tot en met het 4de leerjaar herleid tot de kerndoelen. Oefen steeds van concreet naar abstract op een prikkelarm werkblad.

Map 12-13: Curriculumdifferentiatie

Prikkelarme werkbladen om minimum alle doelen voor de B-klas te bereiken.

De Taalkanjers Schoolzorg

Map 1

Inoefenmateriaal specifiek rond aanvankelijk lezen. De deelvaardigheden om te komen tot lezen worden ingeoefend.

Map 2-13

De minimumdoelen van taal van de lagere school worden ingeoefend.

Elke map bevat lessen uit de zes verschillende domeinen van taal:
luisteren, spreken, lezen, schrijven, spelling en taalbeschouwing.

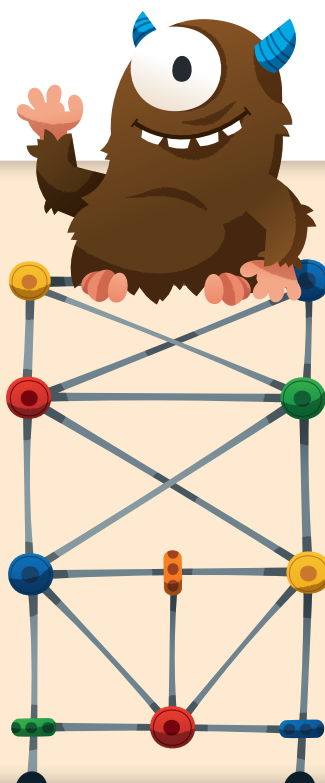

De Wiskanjers en De Taalkanjers Schoolzorg Methode-onafhankelijk zorgmateriaal voor remediëring

- ✓ 13 schoolzorgmappen
- ✓ Methode-onafhankelijk
- ✓ Alle minimumdoelen worden behandeld
- ✓ Ideaal als remediërmateriaal bij elk domein
- ✓ Gemakkelijk een individueel zorgtraject op maat van elk kind

Probeer
Schoolzorg
zelf
GRATIS
uit

Kijk voor meer info en voorbeeldmateriaal op
www.plantyn.com/zorg.

JA, WIJ BESTELLEN ...

NIEUW!

De Taalkanjers Schoolzorg – voor taal

LANCERINGSACTIE BIJ AANKOOP VAN DE VOLLEDIGE REEKS: 11 MAPPEN KOPEN + 2 GRATIS

☐	De 13-delige reeks van De Taalkanjers Schoolzorg	978-90-301-5554-6	€1937 € 1639
--------------------------	--	-------------------	--------------

WIJ BESTELLEN ALLEEN DE VOLGENDE MAPPEN

☐	De Taalkanjers Schoolzorgmap 1	978-90-301-5164-7	€ 149
☐	De Taalkanjers Schoolzorgmap 2 (incl. CD)	978-90-301-5165-4	€ 149
☐	De Taalkanjers Schoolzorgmap 3 (incl. CD)	978-90-301-5166-1	€ 149
☐	De Taalkanjers Schoolzorgmap 4 (incl. CD)	978-90-301-5167-8	€ 149
☐	De Taalkanjers Schoolzorgmap 5 (incl. CD)	978-90-301-5168-5	€ 149
☐	De Taalkanjers Schoolzorgmap 6 (incl. CD)	978-90-301-5169-2	€ 149
☐	De Taalkanjers Schoolzorgmap 7 (incl. CD)	978-90-301-5171-5	€ 149
☐	De Taalkanjers Schoolzorgmap 8 (incl. CD)	978-90-301-5172-2	€ 149
☐	De Taalkanjers Schoolzorgmap 9 (incl. CD)	978-90-301-5173-9	€ 149
☐	De Taalkanjers Schoolzorgmap 10 (incl. CD)	978-90-301-5174-6	€ 149
☐	De Taalkanjers Schoolzorgmap 11 (incl. CD)	978-90-301-5175-3	€ 149
☐	De Taalkanjers Schoolzorgmap 12 (incl. CD)	978-90-301-5176-0	€ 149
☐	De Taalkanjers Schoolzorgmap 13 (incl. CD)	978-90-301-5177-7	€ 149

LERARENKIT

Er is een aparte lerarenkit met daarin van alle mappen de oplossingen, mediafragmenten, doel- en concordantielijsten en bordboeken. Prijs van de lerarenkit is per schooljaar voor het hele schoolteam.

☐	De Taalkanjers Schoolzorg Lerarenkit	978-11-301-4074-3	€ 200
--------------------------	--------------------------------------	-------------------	-------

ONZE GEGEVENS

REFERENTIE: ZORG1

School:

Straat en huisnummer:

Postcode en gemeente:

Contactpersoon:

E-mail:

INVULLEN EN TERUGSTUREN NAAR

Plantyn
T.a.v. Klara Erkens
Posthofbrug 6-8 bus 3
2600 Berchem
basisonderwijs@plantyn.com

JA, WIJ BESTELLEN ...

De Wiskanjers Schoolzorg – voor wiskunde

☐	De 13-delige reeks van De Wiskanjers Schoolzorg	978-11-301-4455-0	€ 1924
--------------------------	---	-------------------	--------

WIJ BESTELLEN ALLEEN DE VOLGENDE MAPPEN

☐	De Wiskanjers Schoolzorg Boei 1	978-90-301-5066-4	€ 148
☐	De Wiskanjers Schoolzorg Boei 2	978-90-301-5067-1	€ 148
☐	De Wiskanjers Schoolzorg Rekenmonsters 1	978-90-301-5068-8	€ 148
☐	De Wiskanjers Schoolzorg Rekenmonsters 2	978-90-301-5069-5	€ 148
☐	De Wiskanjers Schoolzorg Rekenmonsters 3	978-90-301-5070-1	€ 148
☐	De Wiskanjers Schoolzorg Rekenmonsters 4	978-90-301-5071-8	€ 148
☐	De Wiskanjers Schoolzorg Rekenmonsters 5	978-90-301-5072-5	€ 148
☐	De Wiskanjers Schoolzorg Rekenmonsters 6	978-90-301-5073-2	€ 148
☐	De Wiskanjers Schoolzorg Rekenmonsters 7	978-90-301-5074-9	€ 148
☐	De Wiskanjers Schoolzorg Rekenmonsters 8	978-90-301-5075-6	€ 148
☐	De Wiskanjers Schoolzorg Rekenmonsters 9	978-90-301-5076-3	€ 148
☐	De Wiskanjers Schoolzorg Curriculumdifferentiatie 5	978-90-301-5064-0	€ 148
☐	De Wiskanjers Schoolzorg Curriculumdifferentiatie 6	978-90-301-5065-7	€ 148

LERARENKIT

Er zijn 3 lerarenkits. Prijs van de lerarenkit is per schooljaar voor het hele schoolteam.

☐	De Wiskanjers Zorgkit Boei (bevat de bordboeken en werkblaadjes)	978-11-301-3975-4	€ 50
☐	De Wiskanjers Zorgkit Rekenmonsters (bevat de bordboeken, oplossingen, doelenlijst en kopieerbladen)	978-11-301-3976-1	€ 150
☐	De Wiskanjers Zorgkit Curriculumdifferentiatie (bevat de bordboeken, oplossingen en leerplandoelen)	978-11-301-3977-8	€ 50
☐	De Wiskanjers Zorgkit Compleet (Boei + Rekenmonsters + Curriculumdifferentiatie)	978-11-301-3978-5	€ 200

ONZE GEGEVENS

REFERENTIE: ZORG1

School:

Straat en huisnummer:

Postcode en gemeente:

Contactpersoon:

E-mail:

INVULLEN EN TERUGSTUREN NAAR

Plantyn
T.a.v. Klara Erkens
Posthofbrug 6-8 bus 3
2600 Berchem
basisonderwijs@plantyn.com

